

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

FELSEFE 10

***YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
1.DÖNEM 1.YAZILI***

SORU: 1

Felsefe Nedir?

Felsefe insanın akıl ve mantık ilkeleriyle gerçekliği kavramaya yöneldiği, evreni, kendi varoluşunu anlamaya çalıştığı bütüncül bir bakış açısı oluşturmaktır.

Bilgi nedir? Varlık var mıdır? İyi nedir? Evrensel bir ahlak yasası var mıdır? gibi sorular felsefi sorulardır.

Cevaplar ise gelişigüzel verilmiş açıklamalar değil, akıl ve mantık ilkelerine dayanarak yapılmış temellendirmelerdir.

İnsanlığın bitmeyen sorunlarıyla beraber felsefenin alanı günümüzde de genişlemeye devam etmektedir.

Soru: 2

Felsefe için aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Varlığa, yaşama, insana, değerlere ilişkin sorular sorup, cevap aramaktır.
- B) Fikirleri aklın süzgecinden geçirmektir.
- C) Varlığın ilk nedenlerine ulaşmak üzerine bir çabadır.
- D) Kavramların özünü ve anlamını ortaya çıkarmaktır.
- E) Yapılan çalışmalarla henüz ortaya çıkmamış olayları öngörebilmektir.

Soru:3

Verilen kavramları aşağıdaki boşluklara uygun şekilde yerleştiriniz.

KAVRAMLAR

Bilgi

Bilinç

Öz bilinç

İnsanın kendisini, çevresini ve olan biteni tanıma, algılama, kavrama ve fark etme yetisi.....tir. Bireyin kendine dönük farkında olma yetisi....., bilen özne ile bilinen nesne arasında kurulan ilişkiden ortaya çıkan ürün ise.....'dir.

Soru: 4

Bilinç ve öz bilinç arasındaki farkı açıklayınız.

BİLİNÇ

- ➔ Bilinç, insan zihninin içsel ve dışsal uyaranlara dair farkındalığıdır.
- ➔ Bilinç, insanın kendisini ve dış dünyasını fark edebilmesidir.
- ➔ İçsel farkındalık (acı, açlık, susuzluk, uykusuzluk), dışsal farkındalık (ses, ısı, ışık gibi) olarak ikiye ayrılır.

ÖZ BİLİNÇ

- ➔ Öz bilinç kişinin bilinci üzerine düşünmesi ve düşüncelerinde nelerin etkili olduğunu sorgulaması durumudur.
- ➔ Düşünen öznenin kendine dönmesi, kendisini kendi düşünceleriyle kavraması, kendisine bir başkası olarak dışarıdan bakabilmesidir.
- ➔ Öz bilinç, sorgulayıcı zihin durumudur.

Soru: 5

Hikmet ve felsefe ilişkisini açıklayınız.

Soru:6

Felsefe ve hakikat ilişkisini açıklayınız.

1

- Gerçeklik anlamıyla hakikat, varlıkların var olmasına gelir.

2

- Doğruluk anlamıyla hakikat insanın bir konu hakkındaki düşüncesinin o konunun gerçekliğiyle olan uygunluğudur.

3

- Felsefe insanın bağımsız bir varlık olarak hakikati akılla kavrayabileceği fikrini ortaya atar.

4

- Filozof, insana dair her alanda düşünce üreterek hakikati aramaktadır.

Soru: 7

Filozofla ilgili verilen ifadeleri Doğru/Yanlış şeklinde işaretleyiniz

İFADELER	D DOĞRU	Y YANLIŞ
Yeni bakış açıları geliştirebilendir.		
Kendinden önceki otoriteleri sorgulamadan doğru kabul eden kimsedir.		
Sorular sorabilen kimsedir.		
Eleştirel düşünendir.		
Görüşleri “öznel” bir nitelik taşımaktadır.		
Yaşadığı çağın ve toplumun özelliklerinden bağımsız görüşler geliştirir.		

Soru: 8

Verilen felsefi düşüncenin özelliklerini açıklayınız.

Sorgulama

Merak
Etme

Şüphe
Duyma

Yığılımlı
İlerleme

Eleştirel
Olma

Refleksif
Olma

Soru 9

Verilen açıklamaları felsefi düşüncenin özellikleri ile eşleştiriniz.

1

Filozofun, her şeyi ilk defa görüyormuş gibi şaşırmasıdır. İnsanın merak edip araştırmaya başlamasının nedenidir.

2

Felsefi sorunların çağını aşması ve herkes için genellik içermesi durumudur. Felsefi düşünme sonucu ortaya çıkan düşüncelerin tüm insanlığa ait kılınmış olmasıdır.

3

Felsefi sistemin kendi içindeki argümanlarının birbiriyle çelişmiyor olması, düşünce basamaklarının birbirine zıt düşünceler içererek birbiriyle çelişmemesidir.

4

Felsefenin zihinsel bir etkinlik olmasının yanında akıl ilkeleri ve akıl yürütme kurallarına uygun olmasıdır.

5

Felsefi düşüncenin düzenli ve tutarlı bir yapıya sahip olmasıdır.

Hayret Etme

Tutarlı Olma

Evrensel Olma

Rasyonel Olma

Sistemli Olma

Soru: 10

Filozof kimi zaman kendinden öncekilerin felsefe adına ortaya koyduğu düşüncelere karşı çıkar, kimi zaman da kendi görüşleri diğer filozoflar tarafından reddedilir. Filozof felsefe tarihi içinde, kendi dönemine kadar ortaya atılmış görüşleri gözden geçirerek kendi felsefi görüşlerini oluşturma gayreti içindedir. Bu amaçla sürekli soru sorar. Bu sorulara verilecek cevaplar gelişi güzel değil; sistemli, düzenli ve temellendirmeye dayalı olmalıdır.

Filozofun bu tavrı felsefi düşüncenin

I. Şüphe duyma II. Sorgulama III. Eleştirel olma

özelliklerinden hangileri ile örtüşmektedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

Soru: 11

Felsefe, kendine dönük düşünmedir. Felsefe yapan zihin hiçbir zaman yalnızca bir nesne hakkında düşünmez. Herhangi bir nesneyi düşünürken, aynı zamanda hep o nesneye ilişkin kendi düşüncesi hakkında da düşünür. O zaman, felsefeye ikinci dereceden düşünce, düşünce hakkında düşünce denebilir.

Bu parçada felsefenin hangi özelliğinden söz edilmektedir?

- A) Cevaplarından çok sorularıyla var olduğundan
- B) Düşünme sürecinin her aşamasında yer aldığından
- C) Kendi etkinliği üzerinde yoğunlaşıp kendi kendini sorguladığından
- D) Özgür düşünmenin yöntemi olduğundan
- E) Sorularını bilimsel verileri temel alarak oluşturduğundan

(2001-ÖSS)

Soru: 12

Verilen sorulardan felsefi soru olanları işaretleyiniz.

☐	Albert Camus'nün 'Veba' romanını beğendin mi?
☐	Mutluluk nedir?
☐	Güzel nedir?
☐	Bugün sinemaya gitmek seni mutlu etti mi?
☐	Su deniz seviyesinde kaç derecede kaynar?
☐	Özgürlük nedir?
☐	Otobüs saat kaçta gelir?

Soru: 13

Mağazaya giren bir müşterinin ‘Bu kazağın fiyatı nedir?’ sorusu ile evreni ve var oluşu anlamlandırmaya yönelik ‘Kendini bilmek ne demektir?’ sorusu nitelik açısından bir değildir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefi sorular çelişki içermez.
- B) Felsefi sorulara verilen cevaplar tutarlı olmalıdır.
- C) Felsefi cevaplar kesinlik içermez.
- D) Felsefe öze yönelik bir sorgulama faaliyetidir.
- E) Felsefe eleştirel bir tavidir.

Soru: 14

Felsefenin pratik hayatla ilgisini açıklayınız.

Hayatla ilgili pratik bilgiler çözümler sunmak,

Ahlak ve yönetim alanında önerilerde bulunmak,

Yaşamın anlamını kavramak,

Toplumda adalet barış ve sükunetin nasıl sağlanacağı hakkında yol göstermek,

Arzu ve tutkulara ölçülü olmak, insanların erdemli bireyler olabilmesi gibi konularda düşünmek,

Yeni fikirler ve çözümler üretmek,

Soru: 15

I. Öncül: Bütün insanlar ölümlüdür.

II. Öncül : Sokrates bir insandır.

Sonuç: O halde Sokrates ölümlüdür.

**Verilen örnekte hangi akıl yürütme biçimi kullanılmıştır?
Açıklayınız.**

I. Öncül: " Bütün insanlar ölümlüdür." önermesi tümel önermedir.

II. Öncül" Sokrates bir insandır." önermesi ise tekil önermedir.

Öncüller doğru kabul edildiğinde çıkan sonuç "O halde Sokrates ölümlüdür." önermesidir. Örneğimizde tümelden tikele doğru sonuç önermesine ulaştığımız için kullanılan akıl yürütme biçimi tümdengelimdir.

Soru: 16

I. Öncül: Ayşe çok çalışır ve başarılıdır.

II. Öncül : Sibel çok çalışır ve başarılıdır.

III. Öncül : Kağan çok çalışır ve başarılıdır.

Sonuç: O halde çok çalışanların hepsi başarılıdır.

**Verilen örnekte hangi akıl yürütme biçimi kullanılmıştır?
Açıklayınız.**

Soru: 17

I. Öncül : Dünya'nın atmosferi vardır ve üzerinde canlılar yaşar.

II. Öncül : Mars'ta da atmosfer vardır.

Sonuç: O halde Mars'ta da canlılar yaşayabilir. (yaşamaları gerekir)

Verilen örnekte hangi akıl yürütme biçimi kullanılmıştır? Açıklayınız.

Soru: 18

Aşağıdakilerden hangileri, B. Russell’ın “Bilgelikle birleştğinde bilimin sağladığı kudret tüm insanlığa büyük ölçüde refah ve mutluluk getirebilir; tek başına ise yalnız yıkıntıya yol açar.” sözü ile çelişir?

Sonuç önermesi: ‘Bilgelikle bir arada olan bilim, tüm insanlığa refah ve mutluluk yaratır.’

	Bilge kişilerin kontrolündeki bir dünyada insanlar daima mutlu ve güvende olurlar
	Bilimsel gelişmeler insanların huzur içinde yaşamasının tek koşuludur.
	Bilim ve teknolojinin kötü insanların elinde olması dünya barışı için bir tehdittir.
	Dünyadaki savaş ve yıkımların bir nedeni de bilimin sağladığı güç nedeniyle üretilen silahlardır.

Soru: 19

Sokrates, konuşmalarında, kendisinin hiçbir şey bilmediği gerekçesiyle, karşısındaki kişiye sorular yöneltir. Bu sorulara ve aldığı cevaplara göre önce o kişinin ortaya koyduğu düşüncenin üstünkörülüğünü, temelsizliğini gösterir. Sorularına devam ederek, konuştuğu kişinin doğru düşünceye ulaşmasına yardımcı olur. Kendi deyişiyle “ruhta uyku halinde bulunan düşünceleri doğurtmaya” uğraşır.

Sokrates’in maiotik (doğurtma) yönteminin anlatıldığı bu metin aşağıdaki hangi kavrama uygun düşer?

- A) Tümevarım B) Tümdengelim C) Kavram
- D) Görüş E) Analoji

Soru: 20

Argümanı bir örnek üzerinde açıklayınız.

1-Öncül önerme: Sağlıklı bir zihin için sağlıklı bir bedene ihtiyaç vardır.

2. Öncül önerme: Sağlıklı bedene dengeli beslenme, spor aktiviteleri, düzenli ve yeterli bir uyku ile ulaşılabilir.

Sonuç önermesi: O hâlde sağlıklı zihne sahip olanlar, dengeli beslenen, spor yapan, düzenli ve yeterli uyuyanlardır.

Soru: 21

Argümanın doğru biçimde kurulabilmesi için öncüller doğru şekilde nasıl sıralanmalıdır?

- I. Kararlarımın yanlış olduğunu görüp değiştirmesem haksızlık yaparım.
- II. O halde ya tutarsız davranacağım ya haksızlık yapacağım.
- III. Kararlarımı ya değiştireceğim ya da kararlarımda ısrar edeceğim.
- IV. Kararlarımı değiştirirsem tutarsız davranmış olacağım

(1985 ÖYS sorusu)

I. Kararlarımın yanlış olduğunu görüp değiştirmesem haksızlık yaparım.

III. Kararlarımı ya değiştireceğim ya da kararlarımda ısrar edeceğim

IV. Kararlarımı değiştirirsem tutarsız davranmış olacağım.

II. O halde ya tutarsız davranacağım ya haksızlık yapacağım.

Soru: 22

Önerme olan ifadelerin yanındaki kutucuklara ✓ işareti koyunuz.

	İFADELER	AÇIKLAMA
	Kediye mama ver!	Önerme değildir. Çünkü bu bir yargı bildirmez, emir kipinde bir cümledir.
	Köpekler çok uysaldır.	Önermedir. Çünkü kedilere ilişkin bir yargı bildirir ve bu yargının bir doğruluk değeri vardır.
	Haydi bize gidelim!	İstek, dilek cümlesidir. Bir önerme olmadığı için doğruluk değeri almaz.
	Eyvah, yine soğuk olacak!	Ünlem cümlesi olduğu için bir önerme değildir.
	Bitkiler fotosentez yapan canlılardır.	Önermedir. Çünkü bitkilere ilişkin bir yargı bildirir ve bu yargının bir doğruluk değeri vardır.
	Kartal uçan memelidir.	Önermedir. Kartallara ilişkin bir yargı bildirir ancak bu yargının doğruluk değeri yanlıştır.

YARDIMCI
KAYNAKLAR

<http://yardimcikaynaklar.meb.gov.tr/>

OGM
MATERYAL

Soru: 23

Kavramlar

Gerçeklik

Gerçek

Yanlış

Doğru

Gerçek olan, bilinçten ve düşünceden bağımsız olarak var olan her şey diye tanımlanır. Örneğin bu ağaç gerçek bir şeydir. Gerçeklik tek tek gerçek olanların ortak bir kavram altında toplanması neticesinde onun zihindeki varlığıdır. Doğruluk ise bir yargının, önermenin gerçeklikle yani yöneldiği nesne ile uyuşmasıdır. Doğruluk bilgi doğrusu ve mantık doğrusu olmak üzere ikiye ayrılır. Akıl yürütmede geçen doğru ya da yanlış terimleri bilgi alanıyla ilgili olup bir önermede açığa çıkar.

Açıklamadan yola çıkarak verilen kavramlarla aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

“Bugün hava yağmurludur.” önermesi “havanın yağmurlu olması halindeolmaması halinde isedeğeri almaktadır. Buna karşılık “yağmur ” kendi başına ne doğrudur ne yanlıştır; fakat obir varlıktır. Zihindeki yağmur kavramı ise’tir.

Soru: 24

Felsefede "doğru bilgi mümkündür", "doğru bilgi imkansızdır" gibi birbirinin aksi görüşleri savunan filozoflar vardır. Doğru bilginin bilinebileceğini savunan filozoflar doğru bilginin kaynağı konusunda ayrılığa düşmüşlerdir. Kimileri bilginin kaynağında aklı, kimileri deneyi kimileri de sezgiyi görmüşlerdir. Örneğin rasyonalist bir filozof doğru bilgiye ulaşılabilirliğini kabul ettikten sonra bilginin kaynağında akıl olduğunu söyleyip felsefesini tamamlamıştır.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Sorgulama B) Eleştirel olma C) Evrensel olma

D) Refleksif olma E) Tutarlılık

Soru: 25

- I. Önerme: Bütün kuşlar kanatlıdır.
- II. Önerme: Hiçbir kuş kanatlı değildir.
- III. Önerme :Bazı kuşlar kanatlıdır.
- IV. Önerme :Bazı kuşlar kanatlı değildir.

Verilen önermeleri çelişiklik açısından değerlendiriniz.

Çelişiklik, özneleri ve yüklemeleri aynı olmasına rağmen nitelik bakımından(olumlu-olumsuz) ve nicelik bakımından (tümel-tikel) farklı yapıda iki önermenin birbiriyle aynı anda tutarlı olmamasına denir.

“Bütün kuşlar kanatlıdır.” önermesi ‘Bazı kuşlar kanatlı değildir.’ önermesi ile çelişir. Birisi doğru olduğunda diğeri zorunlu olarak yanlış olacaktır.

“Hiçbir kuş kanatlı değildir.” önermesi ile “Bazı kuşlar kanatlıdır.” önermesi de aynı gerekçelerden dolayı birbirinin çelişigidir.

Soru: 26

Protagoras, doğru bilginin imkansızlığını anlatırken, herkes için geçerli, mutlak bir bilgi yoktur.” der. Örneğin, rüzgar üşüyen için soğuk, üşümeyen için ılıktır. Demek ki bilgi, algılayanın algılama anındaki durumuna göre değişmektedir. Öyleyse, herkesin üzerinde birleşebileceği genel-geçer (mutlak) doğrular yoktur. Sonuç olarak diyebiliriz ki; “İnsan her şeyin ölçüsüdür.” Yani ne kadar insan varsa o kadar sanı vardır. Herkes için geçerli bir bilgi olmadığına göre, hakikat değil, kişiye yararlı olan aranmalıdır.”

Verilen metinde Protagoras ileri sürdüğü düşüncesini hangi gerekçelerle temellendirmiştir?

1- 	7- 	13- 	19- 	25-
2- 	8- 	14- 	20- 	26-
3- 	9- 	15- 	21- 	
4- 	10- 	16- 	22- 	
5- 	11- 	17 	23 	
6- 	12- 	18- 	24 	